

RAADSINFORMATIEBRIEF met beantwoording artikel 42 vragen

Van
college van burgemeester en wethouders

Vergadering van
4 april 2023

Kenmerk
Z/23/057877 / D/23/095165

Portefeuillehouder
Jelmer Vierstra

Portefeuille
Energietransitie

Opsteller
Schipper, Rolf

Onderwerp
Beantwoording Artikel 42 vragen fractie Progressief Woerden over Rapport Woerden Energie en Cattenbroekerplas

Beantwoording van de vragen

Inleiding

De fractie Progressief Woerden stelde op 7 maart 2023 raadvragen over de plannen van energiecoöperatie Woerden Energie voor grootschalige energieopwek. Aanleiding was het rapport "Energie Landschap Woerden" van Woerden Energie waarin verschillende plannen worden toegelicht. Een van die plannen betreft grootschalige energieopwek op de Cattenbroekerplas. De raad heeft over dit rapport op 7 februari 2023 reeds een raadsinformatiebrieven ontvangen (D/22/083816). Op 17 mei 2023 vindt op verzoek van de raad een thema-avond plaats waarop Woerden Energie zijn rapport verder zal toelichten.

Beantwoording

Hieronder vindt u de beantwoording van de artikel 42 vragen van fractie Progressief Woerden "plannen Woerden Energie over grootschalige energieopwek".

1. Stel dat de zoekgebieden voor grootschalige energieopwek worden uitgebreid, ziet u dan mogelijkheden om de Cattenbroekerplas als potentieel project op te pakken? Volgens Woerden Energie voorziet dit plan in stroom voor 5000 huishoudens.

Antwoord: De raad heeft op 15 juli 2021 het Afwegingskader Grootschalige Duurzame Energie vastgesteld (D/21/022924). Daarin staat welke gebieden worden opengesteld of onderzocht voor grootschalige energie voor de periode tot 2030. In het raadsbesluit van 26 januari 2023 (D/22/080193) is dit verder uitgewerkt. Tot 2030 is opwek van windenergie mogelijk in de polder Reijerscop. In deze polder is voldoende ruimte voor de realisatie van de beoogde 38-44 GWh aan windenergie. Tot 2030 is de opwek van zonne-energie mogelijk langs spoor en snelweg en in de polders Barwoutswaarder en indien nodig ook in Reijerscop. Ook dit biedt voldoende ruimte voor de doelstelling voor 2030, zijnde 38-44 GWh uur aan zonne-energie uit zonnenvelden. Het college ziet tot 2030 dan ook geen noodzaak om zoekgebieden voor grootschalige energieopwek uit te breiden.

Een zonnenveld op de Cattenbroekerplas heeft ook om andere redenen nu niet de voorkeur van het college. Dit plan zou gevolgen hebben voor recreatie op en rond de plas en voor het uitzicht van omwonenden. Het zou bovendien ten koste gaan van de ambtelijke inzet op andere delen van de energietransitie, zoals zon op dak, zonnenvelden op land en windenergie, die hierdoor vertraging op kunnen lopen.

Wanneer de raad toch besluit om de Cattenbroekerplas open te stellen voor zonne-energie, zal een initiatiefnemer zelf met een volragen plan moeten komen. Onderdeel van dit plan moet onder meer zijn een participatietraject met omwonenden en belanghebbenden en het uitvoeren van alle noodzakelijke onderzoeken, waaronder toetsen op de gevolgen voor (water)ecologie en biodiversiteit. Het plan moet ook passen binnen het Afwegingskader Grootschalige Duurzame Energie en het participatiekader. Op deze manier kan de ambtelijke inzet in de voorbereidingen beperkt blijven.

2. Wat vindt u van de voorstellen van Woerden Energie voor het versterken van recreatieve en natuurinclusieve functies van de Cattenbroekerplas via financiering uit een nog in te stellen omgevingsfonds? In de raadsinformatiebrief van 7 februari schrijft u dat grootschalige energieopwek onwenselijk is vanwege de functie van recreatiegebied.

Antwoord: Het college is in het algemeen voorstander van een omgevingsfonds bij grootschalige duurzame energieprojecten. Maar het is in dit geval de vraag of de aanleg van een zonneveld op de plas de recreatieve functies versterkt. Daarmee is immers een deel van de plas niet meer beschikbaar voor recreatie. Met een omgevingsfonds kunnen we andere recreatieve mogelijkheden bekostigen, zoals een wandelpad of een uitkijktoren. Dat is op zich positief, maar neemt niet weg dat er ook recreatiemogelijkheden verdwijnen.

Het college is zeker voorstander van het versterken van recreatieve functies rond de Cattenbroekerplas. Een gebiedsfonds van een zonnepark is echter niet de enige mogelijkheid om dat te financieren. De raad kan ook uit andere bronnen geld vrijmaken, die niet vereisen dat eerst een zonnepark wordt aangelegd.

3. Bent u samen met mij van mening dat deze mogelijkheden juist de recreatieve functie van de Cattenbroekerplas versterkt en ook de biodiversiteit kan vergroten?

Antwoord: Nee. De aanleg van een zonneveld heeft in de basis een negatieve impact op de recreatieve functies en mogelijk ook op de biodiversiteit. In de plannen stelt Woerden Energie voor om deze negatieve impact te beperken en te compenseren. Over die plannen is het college positief. Maar of de plannen als geheel per saldo positief of negatief uitpakken voor recreatie en natuur is nu niet eenduidig vast te stellen. Zie verder het antwoord op vraag 2.

4. In het rapport van Woerden Energie wordt een lijst van 12 oproepen aan de gemeente gedaan. Hierover heeft de fractie van Progressief Woerden de volgende vragen:

a. Kunt u ons in een aparte raadsinformatiebrief laten weten wat de stand van zaken is over de vergunningsprocedure voor Zonnegaard Barwoutswaarder? Daarin ook graag een reactie op de oproep van Woerden Energie om samen met de gemeente plannen te maken voor de Energiebank en FIXbrigade.

Antwoord: Het college wil uw vragen graag zo snel mogelijk beantwoorden. Daarom volgt de beantwoording niet in een aparte raadsinformatiebrief, maar direct hieronder.

De raad heeft op 26 januari 2023 (D/22/080193) besloten de polder Barwoutswaarder per direct open te stellen voor aanvragen voor zonnevelden. De initiatiefnemers van zonnegaard Lievaart kunnen nu dan ook een vergunningaanvraag indienen. Tot op heden is dat nog niet gebeurd. Wanneer deze aanvraag wordt ingediend, zal de gemeente deze direct in behandeling nemen.

Woerden Energie deed ook een oproep om samen met de gemeente plannen te maken voor een Energiebank en Fixbrigade. Het college is blij dat Woerden Energie bij wil dragen aan activiteiten die helpen om het energieverbruik te verlagen en over te stappen op duurzame energie. Tegelijkertijd vindt het college het belangrijk om verschillende initiatieven aan elkaar te verbinden. Zo kunnen we inwoners goed ondersteunen met een samenhangende aanpak. Woerden Energie is niet de enige partij met plannen voor een fixbrigade. De gemeente is ook met andere partners hierover in gesprek. Het college zet zich in om Woerden Energie en andere initiatieven hierin bij elkaar te brengen.

b. Wat vindt u van oproep 3 van Woerden Energie om de ambtelijke projectorganisatie uit te breiden met meerdere partijen waaronder Woerden Energie?

Antwoord: De gemeente heeft nauw contact met Woerden Energie over de energietransitie, net als met andere organisaties die zich hiervoor inzetten. Nu we op veel terreinen de stap maken van beleidsontwikkeling naar uitvoering (denk bijv. aan de ontwikkeling van zonnevelden en windparken), krijgen particuliere en maatschappelijke partijen een steeds grotere rol. Het college wil de samenwerking dan ook intensiveren. Dat doen we niet zozeer in een projectorganisatie, maar wel door het netwerk van partners te versterken. Zo kan iedere partner vanuit de eigen kracht bijdragen aan het verduurzamen van onze energievoorziening.

c. Kunt u ons ook via een raadsinformatiebrief informeren over uw reactie op de rest van de oproepen aan de gemeente?

Antwoord: Ook deze beantwoording doet het college graag bij deze, hieronder.

Lijst van oproepen van Woerden Energie aan de gemeente:

Oproep 1. Na meer dan een jaar in de zogenaamde tussenfase te hebben verkeerdt roepen we de gemeente op om met de uitvoering van de energietransitie aan de slag te gaan, ook al zijn sommige beleidsbepalende zaken nog niet volledig zijn afgehandeld.

Reactie college: Met het vaststellen van een zoekgebied voor wind en het openstellen van de polder Barwoutswaarder voor zon heeft de raad op 26 januari 2023 (D/22/080193) een belangrijke stap gezet. De gemeente is vol aan de slag met de uitvoering van de energietransitie.

Oproep 2. We roepen de gemeente op om duidelijkheid te geven over wat en waar mogelijk is met een plan-milieueffectrapport.

Reactie college: Een MilieuEffectRapportage (MER) is alleen aan de orde voor windprojecten.

De provincie gaat een Plan-MER opstellen voor mogelijke windlocaties in de provincie, waaronder de polder Reijerscop. Het college vindt het niet zinvol om dubbel werk te doen. Wel probeert het college te zorgen dat dit onderzoek resultaten oplevert die bruikbaar zijn voor de gemeentelijke plannen voor windenergie. Daarom schrijft het college een zienswijze (zie Memo voor raad over provinciaal onderzoek windlocaties van 9 maart 2023, D23091363).

Oproep 3. De uitvoering de lokale energietransitie zou gediend zijn bij een bredere, meer doelgerichte en efficiënte uitvoerende projectorganisatie, in plaats van de ambtelijke beleidsorganisatie, die nu als enige over de uitvoering gaat. In deze uitvoerende projectorganisatie zouden meerdere partijen, waaronder Woerden Energie, betrokken moeten zijn.

Reactie college: Het antwoord op deze vraag vindt u hierboven onder punt 4b van uw raadvragen.

Oproep 4. Voor de 'Zonnegaard Barwoutswaarder' stellen wij voor op een korte termijn een principeakkoord te sluiten, om een versnelde vergunningsprocedure mogelijk te maken.

Reactie college: Het is aan de initiatiefnemer om een vergunningsaanvraag in te dienen. Een principeakkoord verandert de doorlooptijd van een vergunningsprocedure niet. Wel zal het college een vergunning voor een zonneveld na binnenkomst direct in behandeling nemen.

Oproep 5. Wij stellen voor om samen met gemeente Woerden plannen te maken voor de Energiebank en FIXbrigade die we met geld uit de 'Zonnegaard Barwoutswaarder' in de praktijk kunnen gaan uittesten, waarna we met inkomsten uit andere projecten kunnen opschalen.

Reactie college: Het college staat positief tegenover de plannen van Woerden Energie om opbrengsten uit zonnevelden en windparken ten goede te laten komen aan de Woerdense gemeenschap. We zullen hierover het gesprek aangaan met Woerden Energie.

Oproep 6. We vinden Reijerscop de meest logische locatie voor een windpark in de gemeente. We roepen de gemeente daarom op om in samenwerking met LTO Noord en Woerden Energie een participatieproces te starten in de polder van Reijerscop, zoals dit verder is uitgewerkt in hoofdstuk 10 Leven met windenergie.

Reactie college: De gemeente werkt in opdracht van uw raad aan een startnotitie voor een gebiedsproces in de polder Reijerscop. In deze startnotitie gaan we in op het participatieproces en op de rollen van de verschillende partijen daarin, waaronder de gemeente zelf en belanghebbende organisaties zoals LTO Noord en Woerden Energie.

Oproep 7. Wij stellen voor om samen met de gemeente de haalbaarheid van het 'Drijvend Zonnepark Cattenbroekerplas' te gaan onderzoeken.

Reactie college: Het college geeft momenteel prioriteit aan zonnevelden en windparken die passen binnen het Afwegingskader Grootchalige Duurzame Energie. Woerden Energie kan wel zelf de mogelijkheid voor de haalbaarheid van dit initiatief verder onderzoeken en daarover in gesprek gaan met belanghebbenden. Wanneer de raad besluit dat hij, in afwijking van het Afwegingskader, een zonneveld op de Cattenbroekerplas mogelijk wil maken, zal het college een vergunningverzoek hierover in behandeling nemen.

Zie ook de beantwoording van uw raadvragen hierboven.

Oproep 8. Wij stellen ook voor om samen met de gemeente de haalbaarheid van de 'Energietuin Cattenbroek' te gaan onderzoeken

Reactie college: Het college staat positief tegenover de combinatie van verschillende functies zoals energieopwek, landbouw en recreatie. Dit voorstel sluit ook aan bij het [onderzoek Landschappen van Verlangen](#) naar alternatieve manieren om zonnevelden te integreren in het landschap. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de Lopikerwaardgemeenten.

Het college geeft op korte termijn prioriteit aan zonnevelden en windparken die passen binnen het Afwegingskader Grootschalige Duurzame Energie. Woerden Energie kan wel zelf de mogelijkheid voor de haalbaarheid van dit initiatief verder onderzoeken en daarover in gesprek gaan met belanghebbenden. Wanneer de raad besluit dat hij, in afwijking van het Afwegingskader, een energietuin buiten de vastgestelde gebieden voor zonnevelden mogelijk wil maken, zal het college een vergunningverzoek hierover in behandeling nemen.

Oproep 9. Voor het 'Windpark Reijerscop' roepen we de gemeente op om de samenwerking met Woerden Energie verder uit te werken..

Reactie college: Zie beantwoording vraag 6.

Oproep 10. We roepen de gemeente op om een alternatief te zoeken voor de maatschappelijke tender. Een maatschappelijke tender veronderstelt namelijk het bestaan van een bepaalde aanbestedingsprocedure, maar in de praktijk zal zo'n tender juist tot grote vertraging, hoge kosten en kansen voor "cowboys in de markt" leiden, en dus tot een onvoorspelbare uitkomst. Leidend zou moeten zijn: onderling vertrouwen en deskundigheid van betrokken partijen. De voordelen van deze laatste aanpak zijn een grote tijdswinst, beperkte kosten en garanties voor kwaliteit.

Reactie college: De raad heeft vastgesteld dat een tender nodig is voor grootschalige duurzame energieprojecten. Maar ook dat daar vanaf wordt geweken voor zonnevelden in de polder Barwoutswaarder. Voor de overige grootschalige duurzame energieprojecten is het college bereid om de voor- en nadelen van een tender te onderzoeken en deze met de raad te delen. De raad kan dan alsnog besluiten af te zien van een tender voor bepaalde onderdelen van grootschalige energie.

Oproep 11. We roepen op tot een vervolgonderzoek naar de haalbaarheid van een waterstofketen voor lokale productie, opslag, distributie en een laadpunt voor vrachtverkeer.

Reactie college: Woerden staat open voor experimenten met nieuwe technieken voor energiebesparing, opwek en warmte. We geven dit hoge prioriteit in gesprekken met de netbeheerders en onderzoeken mogelijkheden voor innovatieve vormen van netgebruik en opslag in onze gemeente. Het zoveel mogelijk lokaal gebruiken van geproduceerde energie, in de vorm van elektriciteit of waterstof, kan helpen om het energienet minder te belasten. Het college is daarom ook benieuwd naar de uitkomsten van de verkenning naar de technische en financiële haalbaarheid van het realiseren van de waterstofketen die in het rapport wordt geschetst.

Zie ook raadsinformatiebrief ter kennisgeving van het rapport "Energielandschap Woerden" van 7 februari 2023 (D/22/083816).

Oproep 12. Het ondersteunen door de gemeente van particuliere initiatieven, zoals bijvoorbeeld het Zonnecollectief van Woerden Energie, draagt bij aan een minder versplinterde aanpak van initiatieven. Bouw deze steun dus uit.

Reactie college: De gemeente ondersteunt diverse initiatieven die bijdragen aan de energietransitie en is voornemens deze steun voort te zetten en uit te breiden waar mogelijk.

Bijlagen

D/22/083816 Raadsinformatiebrief Energie Landschap Woerden

D/23/095162 Collegevoorstel volgnummer 1 ; Beantwoording Artikel 42 vragen Progressief Woerden "plannen Woerden Energie over grootschalige energieopwek"

D/23/095176 Raadvragen volgnummer 3; Schriftelijke vragen 'plannen Woerden Energie over grootschalige energieopwek'
